Opinie Marc Boone e.a.

Ook de politiek kan zich vergissen. Daarom, Vlaamse regering, draai de besparing op erfgoed terug

Opening van een expo in de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience in Antwerpen. Klaas De Scheirder

Marc Boone, Gita Deneckere, Luc Duerloo, Anne Laure Van Bruaene, Karel Velle en Jean-Christophe Verstraete zijn academici betrokken bij erfgoed. Deze bijdrage is medeondertekend, in eigen naam, door 71 leden van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten.

Marc Boone e.a. 13 november 2026, 03:00

Bewaren Delen

Over het wegsnijden van 47 miljoen euro uit de Vlaamse begroting voor cultuursubsidies - op 1 oktober 2026 aangekondigd door minister Gennez (Vooruit) - zijn al talloze commentaren verschenen. De beslissing van de Vlaamse regering is zonder meer

onverantwoord, ondoordacht en lichtzinnig te noemen. Dit hoort thuis in wat men gemeenzaam cynische politiek noemt.

Ten eerste onderschat de regering de maatschappelijke opdracht van erfgoedinstellingen: dit zijn niet zomaar bewaarinstellingen van 'oude' archieven en publicaties, maar moderne expertise-, kennis- en onderzoekscentra. Het beheer van een diversiteit aan erfgoedobjecten - van perkament tot pdf, van bandopname tot mp3 - is op zich al een enorme uitdaging, zowel financieel als technisch. Vlaanderen stelt even strenge eisen voor het verlenen van het label Erfgoedbibliotheek. Dat een aantal van deze Erfgoedbibliotheken hun Vlaamse erfgoedsubsidie volledig verliezen, is in dat perspectief onbegrijpelijk.

Naast de bescherming en de duurzame bewaring is het ter beschikking stellen van al dit materiaal aan het publiek essentieel, voor het wetenschappelijk onderzoek, voor de vorming van doelgroepen, voor het voeden van het maatschappelijk debat, voor de herinnering, maar evenzeer voor de transparantie en de verantwoording. In haar rapport gewijd aan de werkzaamheden van het Canadian Cultural Heritage Advocacy Committee schreef Laura Millar: *"Archives are not just historical resources. They are essential evidentiary tools in the effort to uphold accountability, democracy, identity, and memory."*

• Live nieuws volg je het snelst in de app Download de app →

EXPERTISE

Ten tweede onderschat de Vlaamse regering de expertise en kennis die in de afgelopen decennia is opgebouwd. Dat gebeurde overeenkomstig het decretale kader, de beleidsplannen en strategische visienota's van de bevoegde ministers, de beheersplannen, de instructies van de administratie en dergelijke, en bovendien rekening houdend met de snelle technische ontwikkelingen inzake datamanagement, digitale platformen, Europese regelgeving, enzovoort.

Wat de afgelopen decennia werd gerealiseerd in het Vlaamse erfgoedlandschap - bijvoorbeeld op het vlak van digitale dienstverlening - is zonder meer indrukwekkend te noemen. Professionalisering en competentieopbouw, institutionalisering (denk aan het steunpunt Faro, de erfgoedcellen, Archiefpunt...), technische innovaties, communicatie, samenwerking en internationalisering speelden hierbij een belangrijke rol, naast het enthousiasme van de vele gespecialiseerde medewerkers, vrijwilligers, partners, sympathisanten, onderzoekers en kunstenaars.

De internationale erkenning van onze erfgoedsector blijkt bijvoorbeeld ook uit de Internationale Conferentie over Digitale Preservering, die in 2024 in Vlaanderen werd georganiseerd. Ook dit werd gedragen door honderden medewerkers uit de Vlaamse erfgoedsector.

De drastische bezuinigingen doen niet alleen de jarenlang opgebouwde expertise in één klap teniet, maar ze worden door alle betrokkenen ook als een regelrechte kaakslag ervaren. Men voelt zich geviseerd, geraakt, miskend, geridiculiseerd en in de steek gelaten. We begrijpen dit ongeloof, deze kwaadheid en woede.

Door de besparingen dreigen bovendien essentiële informatiebronnen te verdwijnen, zoals bijvoorbeeld de *Digitale encyclopedie van de Vlaamse beweging* (DEVB) en meer algemeen de vele digitale onderzoeksinstrumenten die toegang bieden tot de collecties. Het spreekt voor zich dat binnen deze context ook de toekomstige verwerving onder druk komt te staan. Het toekomstige onderzoek zal hieronder lijden, net als het publieke debat en de cultuurvorming.

HISTORISCH INZICHT

Ten derde onderschat de Vlaamse regering de interesse van burgers voor het verleden. De eigen geschiedenis kan op ontzettend veel belangstelling rekenen. Het volstaat hier te verwijzen naar het belang van geschiedenis voor cultuurproductie, maar ook naar het succes van erfgoeddagen, de publicatie van duizenden boeken en artikelen over historische onderwerpen, het succes van rondleidingen, lezingen, stages, gastlessen en workshops over historische onderwerpen.

De regering moet beseffen dat het drastisch snoeien in het weefsel van erfgoedinstellingen en archieven niet bepaald bijdraagt tot het bevorderen van historisch inzicht en het verspreiden van historische kennis. Het staat ronduit haaks op wat leeft bij een breed publiek.

Wie de internationale ontwikkelingen op de voet volgt, stelt vast dat de maatschappelijke aandacht voor archieven en erfgoed de laatste twee decennia bijzonder is toegenomen, mede door initiatieven van internationale organisaties en consortia. Bij onze collega's in Azië en Afrika komen archief- en bibliotheekgerelateerde onderwerpen steeds nadrukkelijker op de politieke agenda, vaak in het kader van een democratiseringsproces. Dat gaat gepaard met veel geciteerde slagzinnen zoals *'Preserving the past, inspiring the future'* of *'Préserver les archives, c'est protéger l'avenir'*. Die ontwikkelingen kunnen voor Vlaanderen een bron van inspiratie zijn.

Kortom, een heroverweging van het besluit van de Vlaamse regering dringt zich op. Archief-, bibliotheek- en erfgoedbeheer behoren evenzeer als directe culturele uitingen tot de kern van het cultuurbeleid. Archieven, bewaarbibliotheken en erfgoedorganisaties vormen het hart van het culturele ecosysteem. Zoals zovelen voor ons deden, roepen we de Vlaamse regering op om de besparing van 47 miljoen euro op de begroting van het Vlaams (cultureel) erfgoed te schrappen. Ook de politiek kan zich vergissen, en kan zich veroorloven die vergissing toe te geven. Dat heet voortschrijdend inzicht.

Mede ondertekenaars

Medeondertekenaars:
Francesca Ajossa, Wim Blockmans, Till-Holger Borchert, Kristiaan Borret, Geert Bouckaert, Jean Bourgeois, Koen Brams, Laurens Cherchye, Stijn Coninx, Kristiaan De Greve, Alain De Nauw, Stefanie De Winter, Catherine de Zegher, Mark Delaere, Guy Delmarcel, Pierre Delsaerdt, Jan Dewilde, Els Dumortier, Bart Eeckhout, Willem Elias, Mark Eyskens, An Fonteyne, Koen Geens, Zoë Ghyselinck, Dirk Heirbaut, Vanessa Joosen, Bart Keunen, André Laporte, Godelieve Laureys, Maximiliaan Martens, Koen Matthijs, Batja Mesquita, Thomas Moore, Patrick Onghena, Judith Pollmann, Lucien Posman, Danny Praet, Walter Prevenier, Marc Ruyters, Erik Schokkaert, Manfred Sellink, Ludo Simons, Dave Sinardet, Marcel Smets, Francis Strauven, Cyriel Stroo, Jo Tollebeek, Annelies Van Assche, Marnix Van Damme, Eliane Van den Ende, Barbara Van der Wee, Peter Van Deun, Herman Van Goethem, Paul Van Gysegem, Mieke Van Houtte, Luc Van Hove, Jan Van Landeghem, Paul Van Rompuy, Nele Vandersickel, Leni Verhofstadt-Denève, Sabine Verhulst, Paul Vermeulen, Lieven Verschaffel, Rob Widdershoven, Dominique Willems. (kvab.be)

Lees meer over **Meningen** ›

Maak ons uw voorkeursbron
Stel ons in als voorkeursbron in Google, zodat onze artikelen daar vaker verschijnen.
Maak ons uw Google-favoriet

LEES OOK

Geselecteerd door de redactie

Een verleden vaag je niet weg, hoeveel bulldozers je ook laat aanrukken, je bouwt eraan verder

Beseffen beleidsmakers dat ze vandaag mee bepalen hoe volledig, veelzijdig en betrouwbaar de geschiedschrijving van morgen kan zijn?

Cultuurminister Gennez verankert de rechtse ideologische verkaveling in haar begroting

Erfgoedsector in rouw na snoeiharde Vlaamse besparingen: ‘Wij zijn volledig lamgeslagen. Het is een slagveld’

Een pijnlijke keuze, noemt minister Gennez de besparing op erfgoed. Maar dit is niet pijnlijk. Dit is een doodschop